

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

23. TÝDEN (2.6.2025)

Kamil Holý

Výzkumný tým: Integrovaná ochrana zemědělských plodin proti škůdcům



Národní centrum zemědělského
a potravinářského výzkumu

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách **CARC**: www.carc.cz. Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

Oteplení nastartovalo migraci škůdců. Na brukvovité zelenině škodí dřepčící, začal hromadný přelet molic (někde již několik desítek dospělců/rostlinu), v porostech i v krajině dospělci zápředníčků, housenky mohou být již koncem týdne. Nálet mšic je zatím slabší, pokračuje migrace třásněnek, objevuje se poškození listů cibule i brukvovitých. Zvýšil se počet různých druhů motýlů, housenky mohou škodit na všech plodinách. Okraje porostů mohou poškodit slimáci.

Brukvovitá zelenina - ošetření proti dřepčíkům by mělo regulovat i přiletující dospělé molic, třásněnek a zápředníčka. Zvýšení účinnosti se dosáhne použitím olejů (tankmix s insekticidem) a klíčové je ošetření spodní strany listů, kde se většina škůdců ukrývá před nepřízní počasí. Na listech může být výrazné posátí třásněnkami, ale zatím se jedná jen o vadu vzhledu. V letošním roce, po dvouleté přestávce, znovu účinkují feromonové odparníky na zápředníčka a je možné je monitorovat feromonovými lapáky. Dospělci zápředníčků se místy vyskytují ve vysokých počtech jak v porostech zelenin, tak dalších plodin a je jen otázka času, než se koncentrují na zeleninu. Z prvních kladení se mohou líhnout housenky (na sledovaných plochách zatím nejsou), brzy lze očekávat překročení prahu škodlivosti. Přílet krytonosců zůstává nízký. Lokálně mohou škodit housenky mŕ, běláška aj. Okřídlených mšic je zatím málo, kolonie budou regulovány ochranou proti jiným škůdcům.

Ostatní zelenina - pokračuje vysoký přílet třásněnek, na cibuli dospělci i nymfy, někde již příznaky poškození. Mšic je málo, ale pozvolna se objevují v různých plodinách, oteplení může nastartovat hromadný přelet. V některých porostech škodí mšice maková a kyjatka hrachová, na zahrádkách i mšice na okurkách, salátech. Ve feromonových lapácích první dospělci obaleče hrachového. Lokálně mohou škodit různé druhy housenek a další škůdci. Po deštích mohou poškodit okraje porostů slimáci.

Riziková: třásněnky, dřepčící, molice, drátovci, květilky, krytonosci, mšice, mandelinka bramborová, zápředníček polní aj.

Dřepčící rodu *Phyllotreta*

- dochází k překročení prahů škodlivosti, ošetřit co nejdříve, zaměřit se i na další škůdce. Migrace bude pokračovat.

Monitoring - do listů jsou vykousané drobné jamky, které splývají, v blízkosti jsou černí nebo světle pruhovaní dospělci několika druhů.

Ochrana - sítě proti hmyzu. Při vysokém výskytu a poškození listové plochy u nezakrytých výsadb ošetřit insekticidem.

Mšice

- početnost mšic zůstává zatím na nízké úrovni, ale dochází k nárustu. Mohou být ve většině plodin. **Škodlivé výskyty** zjištěny zatím jen u mšice makové (různé plodiny) a kyjatky hrachové na hrachu a peluše. Na zahrádkách škodí i mšice na okurkách a salátech.

Monitoring - prohlídka listů a srdéček, ve kterých se mohou ukrývat. Nepřímo lze sledovat podle přítomnosti slunéček, které se za mšicemi stěhují do porostů.

Ochrana - početnost je většinou nízká, přímé škody sáním (kromě m. makové) nejsou, regulaci mohou zajistit predátoři.

Krytonosci

- pokračuje slabý přilet, jsou regulováni spolu s dřepčíky.

Monitoring - počet dospělců se monitoruje prohlídkou/oklepem rostlin.

Ochrana - provádí se proti dospělům.

Molice vlašovičnicková

- v některých lokalitách započala hromadná migrace z řepky, až několik desítek dospělců/roślinu, jinde jen jednotlivě.

Monitoring - bílí dospělci a vajíčka na spodní straně listů.

Ochrana - sítě proti hmyzu; ošetření proti dospělům před vykladením, dospělci jsou nejcitlivější k insekticidům, kombinovat pyretroidy + olej. Migrace bývá rozvleklá až do přelomu června/července, systémové přípravky šetřit na pozdější dobu.

Zápředníček polní

- v některých porostech vysoké počty motýlů, přilet pokračuje. Housenky zatím nezjištěny, ale koncem týdne již mohou být na listech nebo v hlávkách.

Monitoring - drobní dospělci poletují v porostech, sedají na listy rostlin, podle bílé kresby na hřbetě křídel se nedají splést s jiným druhem. V letošním roce jsou opět atraktivní feromony - možno využít k monitoringu. Zelené housenky vyžírají listy ze spodní strany, zpočátku zůstává neporušená horní pokožka listu.

Ochrana - proti nejmladším housenkám při objevení prvních příznaků poškození.

Motýli

- početnost je zatím nízká, škodlivé výskyty housenek nezjištěny, ale lokálně mohou škodit různé druhy na různých plodinách.

Monitoring - na různých částech hledat vajíčka a housenky. V závislosti na druhu jsou listy požrané, ukousané nebo svinuté.

Ochrana - proti nejmladším housenkám při objevení prvních příznaků poškození.

- pokračuje přilet do porostů, na listech cibule i brukvovité zeleniny posátí listů.

Monitoring - dospělci jsou většinou ukrytí mezi listy u báze, při vyšším výskytu nebo za teplého počasí je část jedinců i volně na listech. Nymfy jsou světlé, nejčastěji ukryté mezi nahloučenými listy, snadno se zamění za světlá zrnka písku. Posátá místa jsou světlá, stříbrná, někdy s kupičkami tmavého trusu.

Ochrana - při začínajícím poškození listů sáním. Mladé nymfy jsou ukryté mezi nahloučenými listy, kde na ně přípravky nefungují - počkat, až se začnou rozlézat volně na listy. Účinnost postřiku závisí na kvalitě ošetření, je třeba seřídít postřikovač takovým způsobem, aby byla pokryta ideálně celá plocha listů, pokud zůstane mezi kapkami neošetřená plocha, přežije část třásněnek i spor hub, které se přemnoží a předčasně listy zničí.

Drátovci - sledování ukončeno

- v závislosti na početnosti a plodině budou škodit až do začátku léta. Po letní pauze obnoví škodlivost od srpna/září až do sklizně citlivých plodin v pozdním podzimu.

Mandelinka bramborová - sledování ukončeno

- s různou intenzitou bude škodit až do léta.

Pokud si nevíte s určením rady, pošlete foto na email: kamil.holy@carc.cz, v rámci monitoringu pro zelináře je bezplatné poradenství a diagnostika škůdců.

Užitečné organismy

- ve vyšších počtech zatím pouze dospělci slunéček, občas pavouci a mšicomaři. Na cibuli s třásněnkami se objevují dravé třásněnky - stuhatky.



Na bázi listů jsou posátí od třásněnek



V paždí listů se ukrývají nymfy i dospělci třásněnek



Třásněnky jsou i na listech brukvovité zeleniny - světlé posátí listů s tmavými kupičkami trusu + vykousané jamky od dřepčίκů



Molice, mšice, krytonosec, dřepčící a třásněnky na jedné rostlině, cca do týdne se přidá zápředníček



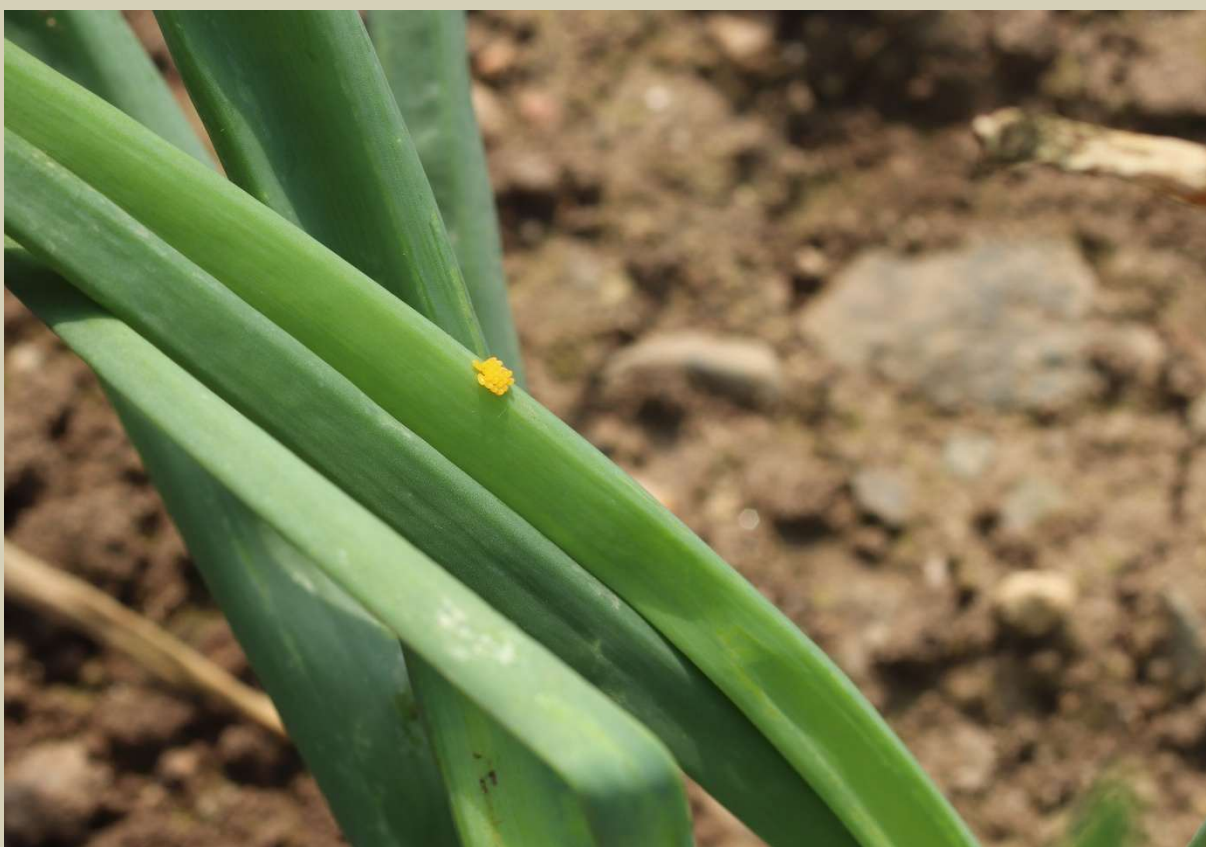
Začala hromadná migrace molíc z řepk



Dospělci zápředníčka na lepové desce - v letošním roce opět fungují feromony od fy Csalomon



Dřepčící překračují práh škodlivosti ve většině porostů



Oranžová vajíčka slunéček